

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Naša kmetijska šola.

Kolikor nam je znano, je določen za našo kmetijsko šolo le en letnik. To je malo in veliko; malo z ozirom na potrebo temeljitega, intenzivnega pouka v kmetijstvu, veliko za kmetovalca-očeta, kateri zelo pogreša vsako delavno moč, ki se mu na kakšenkoli način zgubi — in če tudi samo za eno leto. Ne bi rekel dvakrat, da se marsikdo odloči rajši za Maribor ali Grottenhof pri Gradcu, češ, če prebijem eno leto brez sina, bom prebil pa še drugo leto, a vendar se mi fant več nauči in mi bo pozneje bolj koristen. Čisto naravno. Sicer pa ne umem, zakaj mora biti ravno na naši kmetijski šoli enoleten tečaj, toda držimo se tega, kar se nam udi.

Po drugih deželah uspevajo kaj dobro zimске kmetijske šole, na katerih se poučuje, kakor pove že ime, v zimskem tečaju, in sicer dve leti po vrsti navadno od srede oktobra pa do konca aprila meseca prihodnjega leta, kar se ravna seveda po deželnih razmerah in potrebah. Dotični strokovni učitelji opravljajo drugega pol leta službo kmetijskih potovalnih učiteljev; kot taki shajajo se s svojimi učenci in opravljajo z njimi v njih domačiji praktično tista dela, ki jih na zavodu radi neprikladnega časa izvrševati ne morejo. Tako se kaj krasno spolnjuje in zakrožuje šolski strokovni pouk, in prepotrebna vez med kmetijsko šolo in domačim kmetijstvom se jači in utrjuje na korist splošnosti. Kaj priporočljivo je tudi, da se učenci prvega tečaja sprejemajo kot praktikantje na šolo za naslednje poletje in se seveda primerno odškodujejo, dočim drugi učenci v letnem času, ko ima kmetovalec največ dela, pomagajo starišem in doma prakticirajo po navodilu

svojih strokovnih in potovalnih učiteljev, kakor smo že zgoraj omenili.

Ni namen teh vrstic agitirati za zimsko kmetijsko šolo z dvema tečajema, temveč njih namen je, opozarjati širšo javnost na najvažnejše stvari in resnična dejstva, ki nam jih je v tej priliki najbolj uvaževati, kar je Vaš list že opetovano poročal in priporočal.

Res, živimo v znamenju nekake tibe vojske, ki se ne more tako hitro in odločno izvojevati nam v prilogi, ker je žalibože podobna bolj oni igri, ki ji pravimo — „slepomišloviti“.

Želeti bi bilo, da se zglašajo v listih razni interesentje ter objavljajo svoja mnenja, uvažujoč načelo, da je pero močnejše nego meč, — ali pa skličejo, kar bi bilo še najboljšje, shod veščakov in drugih merodajnih oseb na Štajerskem, da doženejo, katero pot je ubrati, da ne zgreše pravega, lepega cilja, radi kojega si danes še nismo čisto na jasnem.

Govorijo, da se deželni odbor odloči za Sv. Jurij ob juž. žel. — Meni je ta kraj tako ljub in drag, kakor vsak drugi kraj na Spodnjem Štajerskem; a tako rad ga pa seveda le nimam, da bi se ogreval za ustanovitev naše prve kmetijske šole v tem trgu ali njegovi okolici, radi koje bi bilo, računajoč z resničnimi dejstvi in fiktivnimi potrebami našega gospodarstva, spodnještajersko kmetijstvo brezdvomno žrtev, katere pač nikdo od nas zahtevati ne more niti ne sme, nobeden St. Jurčan niti nobeden gospod od pristojnih oblastnij. Interesi vsega Spodnjega Štajerskega so nad interesi Sv. Jurija ob j. ž. ali drugih krajev brez izjeme in se jih ne sme spravljati v nevarnost. — Tu naj ne velja prislovica: „Kdor prej pride, prej melje“, ker se gre za splošne koristi naših sodeželanov.*

Naša dežela na jugu je lepa in rodovitna;

nje zakladi so takorekoč še zakopani, in naša kmetijska šola nam bodi dober kažipot do lepše bodočnosti in dobra, odkritosrčna prijateljica in vodnica. Dajmo ji torej trdno, dobro podlago, od koje bo odvisen njen obstoj in njen povoljni razvoj, in ne grešimo lahkomiselno na škodo samim sebi ter svojim potomcem in na korist svojim silnim nasprotnikom, ki se hudobno veselijo naših gospodarskih nevspehov, katerih sami vselej tudi krivi nismo.

Torej pozor in na pošteno, pravično delo!

*) Opomba uredništva. Mi smo zavzeli v tem, kakor znano, drugo stališče. Toda g. dopisnikom puščamo prosto besedo, da se stvar vsestransko razmotri!

Političen shod na Remšniku.

„Slovenski svet ti si krasan“, te besede uidejo nehote iz ust vsakega, katerega pripelje pot na ta lep hrib v Kozjaku. Kakor očaran zre na krasen razgled, ki se mu nudi po lepi, krasni slovenski domovini. Čez Kozjak, severni del zelenega Pohorja tja gor do Karavank, na katerih vznožju prebivajo in bijejo Slovenci hud boj za svoj obstanek, ti gre oko. In na tej zemlji prebiva naš ljubi rod slovenski, ta zemlja je last slovenskega ljudstva. Toda od severa mu grozi sovražnik, ki grabežljivo stega roke po tej krasni zemlji. Vendar Remšnik stoji kakor najsevernejši steber Slovenstva in njega vrli prebivalci bodo skrbeli, da bo ta steber stal kakor skala, neomajeno, ob kateri se bodo zastonj zaganjali podirajoči valovi nemškega morja. To so prisegli ti vrli možje na shodu, katerega je priredilo „Slov. društvo“ v njihovem kraju, in da bodo to prisego tudi držali, to nam je priča stara slovenska mo-

LISTEK.

Številka 79.

(Slika. Iz hrvatkega prevel I. V. Starogorski.)

V šolah se uči človek vsakovrstnih reči, katere potem lahko rabi v življenju, ali ženiti se človek ne uči v šoli. In tudi v tem se mora imeti malo vaje, da ne pride pozneje do kakih neprilik.

Gospodu Franu Naraniču bi gotovo ne škodovala taka mala vaja. Pa on je čakal, dokler ni dobil pleše na glavi in radi tega mu je delalo to sitnosti.

Krojač in čevljar, klobučar in rokovičar pomagajo složno debelemu snubaču, da bi bil, kolikor mogoče lep in lasar je napravil lase, ki so morali očarati sree in dušo.

Ko je teh šest umetnikov gospoda Naraniča tako krasno okinčalo in priredilo za oporo, se odstranijo, da ga ne motijo v tem svečanem trenutku.

Bilo je ob štirih. Za jedno uro bi se moral začeti najsrečnejši in najlepši del njegovega življenja. Zadovoljno se je ogledoval v velikem salonskem zrcalu. Cilinder, bele rokavice, bela kravata in potem ta prekrasni šopek cvetlic. Naranič, Naranič, zakaj se nisi

za to že prej odločil, kako si mogel toliko let živeti tako samotno?

Ko se nagleda samega sebe, pogleda po sobi na svoje pohištvo.

„Ostanite, z Bogom, mili prostori“, je ganljivo vzkliknil, „med vami sem stanoval toliko let, a sedaj z Bogom! Moramo se ločiti, ker grem s svojo novo soprogo v lepšo hišo“.

V tem zadovoljnem premišljevanju ga obišče pismonoša, oddavši mu brzoglavno čestitko od nekega prijatelja. Srečni zaročnik odpre svojo darežljivo roko, da obdari pismonošo. A ta trdovratnež zahteva še osem vinarjev in podpis gospoda Naraniča. In tako se mora desnica v beli rokavici lotiti peresa.

V tem slučaju je bilo vsekako hudo, da se je gospod Naranič moral lotiti peresa, ker prav v istem hipu, ko je hotel pod svoj lepi podpis še postaviti nekoliko črtic, se dogodil, da je stal črnilnik na potu in se prevrnil. Ker pa je črnilo od starih časov sem zelo hudobno, poškrupi kot sneg bele zaročnikove rokavice.

„Tristo gromov“, vikne besno Naranič nad pismonošo, „kaj naj napravim sedaj? Za eno uro bo poroka, a jaz nimam rokavic!“

„E“, odgovori premeteni pismonoša, „pa jih namočite sedaj cele v črnilo, da bodo črne. Pisane niso v modi“.

Prava sreča, da je potrdilo bilo podpisano, ker gospod Naranič je kazal dovolj dobre volje, da vrže pismonošo skozi vrata.

Pismonoša se zmuzne iz sobe, a gospod Naranič je kričal nad svojim pohištvom in štirimi zidovi, na koje je imel malo prej tako ganljiv govor. Počasi postane mirnejši in se naposled odloči, da sname pikasto rokavico. To ga je tako zmučilo, da se je ves potil. Da se nekoliko ohladi, vzame cilinder raz glavo.

Njegove nežne roke so bile zdaj pripravljene, da nataknejo druge rokavice, ako bi bile le pri roki.

V tej bedi se pojavi na srečo pred vrati dvovprežna kočija, katero je gospod Naranič naročil, da ga popelje v naročje sreči.

Ko zagleda kočijo, pograbi šopek rož in plane v kočijo. To je bilo kot blisk gotovo.

Hvalevredni običaj gospoda sina je bil, da je rad delal po vzgledu svojega očeta in spoštoval njegove prijatelje. In tako je nekoč pokojni oče gospoda Naraniča se najrajši vozil s kočijažem št. 79; ta številka mu je tudi pomagala do bogastva. A kočijaža so tlačile že leta starosti in tudi oglušil je že zelo.

„Lovska ulica“, vikne gospod Naranič kočijažu in številka 79 jame drdrati po mnogih mestnih ulicah.

Lovska ulica! Gospod Naranič zna, da

žatost, za to nam jamči nje vrli župnik in župan s svojimi vrlimi odborniki.

Z zelenjem in slovenskimi trobojnicami okrašena gostilna g. Bastina je pozdravljala prišlece. Pokanje topičev pa je daleč na okoli naznanjalo, da praznuje slovenska zavednost danes tukaj svoj praznik. V gostilniški sobi pa so udarjali vuhredski tamburaši lepe slovenske komade ter navduševali z lepimi zvoki slovenske pesmi vrla srca poslušalcev.

Ko so odmevali zadnji glasovi naše lepe pesmi „Naprej zastava Slave“, otvoril je zborovanje g. dr. Korošec, kot zastopnik „Slovenskega društva iz Maribora“. Še nikdar nisem otvoril s tolikim veseljem nobenega shoda, kakor današnjega na tem krasnem kosu slovenske zemlje v očigled toliko zavednih in poštenih slovenskih kmetov. Današnje zborovanje je priča, da prodira narodna zavest tudi na levem bregu Drave. To prvo zborovanje na Remšniku nam danes priča, da gre naprej zastava Slave tudi med vami. V prisrčnih besedah pozdravi na to vse došle, v prvi vrsti vrle Remšničane, zavedne kmete iz bližnjih župnij, našega držav. in dežel. poslanca Robiča, poživovalne tamburaše in igralce ter navzoče za narodno stvar vnete akademike.

V imenu Remšničanov se zahvali za prireditve shoda in veselice domači župan gosp. Voglar ter pozdravi prisrčno vse došle goste.

Burno pozdravljen začne govoriti poslanec Robič. Z veseljem sem prišel sem med Vas, in v Vaš lep kraj, dragi mi rojaki. Žal, da ne morem poročati mnogo veselega. Naš političen položaj ni posebno vesel, ker ravna vlada, oziroma njeni uradniki, kateri smo mi tako zvesti sinovi, z nami po mačehovsko. Tudi stanje kmeta, ki je naša glavna opora, je od dne do dne žalostnejše. Vsled pomanjkanja delavcev se kmetije ne morejo tako racionelno obdelovati, nekateri kmetje tudi nimajo smisla za sedanjí čas, ki tako trdovratno zahteva po preobratu tudi v tej stroki, zato hira kmetijstvo. Uradna statistika kaže naprimer, da je bilo na Štajerskem l. 1903 prodanih v tuje, ne kmetijske roke 256 kmetij, l. 1904 že 472, od teh odpade na Spod. Štajersko 140. Dražbenim potom je bilo prodanih na Štajerskem l. 1903 287 kmetij, l. 1904 289, od teh na Spod. Štajerskem 140. To je jasen dokaz, da kmetijstvo hira. (To je tako važna stvar, da bomo o tem priobčili poseben članek. Opomba uredništva). Proti tem propadu pomaga samo združenje.

Nadalje slika nesramno postopanje političnih uradov v Ljutomeru in Ptuj. Tamošnji okrajni glavarji so pravi „šefi nemškutarjev.“ Da ti nemški uradniki pri nas tako ošabno in

brezobzirno nastopajo, smo krivi Slovenci sami, ker smo preponižni. Mi imamo pravico zahtevati v vsakem uradu naš narodni jezik, storiti pa moramo to dostojno in resno pa ne surovo. Čeravno nas hočejo potopiti v morju nemškutarstva, vendar mi napredujemo, kar kaže današnji shod tukaj na slovenski meji. Bog živi Slovence in jih obvari! S temi besedami je sklenil svoj govor, kateremu je sledilo burno odobravanje.

Ko je predsednik shoda vprašal, če ima kedo kakšno vprašanje ali želje do poslanca, oglašil se je k besedi župan remšniški Voglar, ki je izrazil željo, da bi dobil Remšnik vsakodnevno poštno zvezo. Poslanec je obljubil, da bo vse storil, kar je v njegovi moči, da se ta želja izpolni.

Nato povzame besedo g. dr. Glaser iz Maribora. Pod vtisom tega krasnega razgleda na našo lepo slovensko zemljo, ki sem ga gledal raz vaš grič, si ne morem kaj, da ne bi Vam tudi jaz spregovoril nekoliko besed v spodbudo, da ljubite vašo lepo rodno zemljo. „Slovenec, tvoja zemlja je zdrava, za pridne nje lega najprava“, poje naš nepozabni Vodnik. Držite se teh besed. Glejte, za vaš kraj so te besede najbolj primerne. Kdor pošteno in pridno gospodari na svoji zemlji, tistemu gre dobro. Gospod poslanec nam je risal tužno nazadovanje kmetijskega stanu ter navajal različne vzroke za to. Jaz pa trdim, da so posebno v naših pohorskih krajih mnogokrat ljudje sami krivi, če nazadujejo. Tukaj imate lesotrtvo in govodorejo, katerim predmetom cena dandanes vedno bolj raste. Gojite ti dve panogi kmetijstva! Držite se starega poštenja in pridnosti naših pradedov kmetov. Glejte, tudi mi vsi izhajamo iz kmečkih hiš, zato ljubimo Vas in Vam hočemo pomagati. Obdržite si te besede v spominu ter delujte z marljivostjo in poštenostjo v svoj in blagor svoje domovine. Bog Vas živi!

Domači g. župnik Podvinski se zahvali prirediteljem shoda, posebno g. dr. Korošcu ter poslancu Robiču kakor tudi vsem govornikom. Priporoča svojim farmanom, naj se držijo teh besed, ki so jih danes tukaj slišali.

V sklepnem govoru se zahvali predsednik shoda g. dr. Korošec v imenu „Slovenskega društva“ vsem govornikom osobito g. poslancu Robiču. Želeč, naj bi mel ta shod obilo sadu, sklene shod z vzklikom: Živej slovenski kmet!

Shod je pozdravil brzojavno g. dr. Jančič, zdravnik v Kozjem s sledečimi besedami: „Buditeljem slovenske zavesti, braniteljem krasnega Remšnika, slava!“

Konec sledi.

Dopisi.

Lajtersperk pri Mariboru. (Naš občinski urad!) Znano nam je, da naše c. kr. glavarstvo pošilja vsa pisma in razglase dvojezično, tako je tudi gotovo poslalo na občino Lajtersperk. Zadnji razglas, kateri pozivlja ljudstvo glede požara v Tilmiču pri Lipnici na Srednjem Štajerskem, bil je popolnoma nemški. Sedaj Vas vprašam, občinski predstojnik g. Lopič, li ne živite Vi med našim slovenskim ljudstvom, katero bi tudi ta razglas v svojem domačem jeziku rado bralo? Vprašam Vas nadalje, ali živite med samimi Nemci, da samo nemški razglas nabijete? Premislite si, g. Lopič, kaj bi rekli pošteni Nemci, ko bi jim kdo poslal in nabil razglas v nerazumnem jeziku? Takoj bi ga dali odpraviti ter zahtevali v svojem jeziku. Nadalje sem opazil, da je bil ta razglas dvojezičen in da ste slovensko stran nazaj zavili, da je nihče ni mogel brati. Na sredini rasgla zgoraj na sredi je cesarski orel, katerega je tudi videti samo za polovico, kar ga je na nemški strani. Opomnimo Vas, g. Lopič, da nam nabijate od glavarstva poslani razglase tudi v slovenskem jeziku. Zapomnite si, da ima slovenski jezik po članu 19. postave z dne 18. oktobra 1868 jednako in isto pravico kakor nemški v solah, v uradih in v vsem javnem življenju. Mi odločno zahtevamo, da se nam od okrajnega glavarstva poslani razglasi tudi razglasa v domačem slovenskem jeziku, ker mi hočemo vedeti, kaj nam glavarstvo prepove ali zapove — brez razlike narodnosti. Kmet.

Ormož. (Sokolska slavnost.) Slovan gre na dan. To se je lepo, veličastno pokazalo dne 10. sept. t. l. pri naši slavnosti in skupnem izletu „Murskega sokola“ iz Ljutomera in „Hrvatskega sokola“ iz Varaždina v naš dični Ormož. Množica 5000 ljudi, navdušena za prosep, blagor naše očevine dobitela je iz zelenih slovenjgorijskih gričev, da počasti mile nam goste, mile nam brate in svoje spoštovanje izrazi naši mili materi, materi Sloveniji.

Kruta sila ne bo nas nikdar pomorila; našla je odpor, kateri jasno kaže naši vladi, kako neopravičeno postopa proti nam Slovincem. Vsaki izmed gostov je dobro znal, da je c. kr. okrajno glavarstvo s slavnim Underrainom nam prepovedalo „veselico“, baš Slovenec naj le plačuje dačo, daje vojake, za to je dober, drugih pravic pa mu ne damo, naj bo tlačan. Vedelo je ljudstvo, da je c. kr. namestnija v Gradcu to prepoved kot nezakonito razveljavila, kar pa spet našega ptjskega glavarja ni oviralo, da je „veselico“

je tam jeden rokavičar. A čudno! Ta ulica ni jako oddaljena od njegovega stanovanja, a kočija vozi zelo dolgo. To se mu zdi sumljivo in se ogleda nekoliko po ulici, ker dosedaj je gledal samo šopek cvetja. Pogleda na levo in desno, opazi v svojo žalost, da je s svojo kočijo Bog ve kje. Zraven tega opazi, da ga vsi sprehajaleci na ulici nekako čudno gledajo in se mu posmehujejo. Smešno! Kakor da je zaročnik s šopkom kaka čudna prikazen! Ko se je on jezil na te neumne in otroške ljudi, obstane kočija.

„Tako, gospod Naranič, eyo nas v kovaški ulici“, reče številka 79 h gospodu ženinu.

„Kaj, v kovaški ulici!“ vzklikne ta in vstane, „jaz sem hotel v lovsko ulico“, a hipoma zopet sede, ker se mu je kočijaž nasmeljal in dejal:

„Ali gospod Naranič, vi ste gologlavi!“

Naglo se Naranič potiplje po glavi in se tako prepriča, da je rekel kočijaž resnico. Sedaj je vedel, zakaj so ga vsi tako gledali in se mu posmehovali. Začel se je jeziti nad svojo glavo, zakaj ni ničesar občutila, ima li klobuk ali ne.

V naglici je pozabil klobuk doma. Pogleda na uro in uvidi, da nima več časa se vrniti k hiši. Predno kupi rokavice, mora dobiti nekje cilinder. Odloči se, da naprosi enega

v bližini stanujočega prijatelja, naj mu posodi klobuk.

„Počakajte malo“, reče kočijaž, „potem se peljamo v kolodvorsko ulico“, in hipoma oddirja v bližnjo hišo.

Gluhi kočijaž je prečul prvo besedo „počakajte“, in se ni ogledal, ampak oddrdral s svatbenim vozom brez ženina v kolodvorsko ulico. Ravno, ko se je kočija skrila na oglu v drugo ulico, pride gospod Naranič, ki ni našel prijatelja doma.

Radi tega je bil silno jezen, a ko zagleda, kako nori njegov kočijaž brez njega, razljutil se je še huje. Tam kočija brez ženina, a tu ženin brez kočije, gologlav in brez rokavic. O nesrečni dan, kako se boš končal! Kaj bo rekla njegova nevesta, ko ji kočija ne pripelje zaželjenega ženina.

Med tem si je domislil, da se lahko dohiti kočijo, predno pride v kolodvorske ulice. A za to je bilo treba junaško bežati.

Bila je v resnici sijajna slika, ko je debeli ženin Naranič jel bežati s svojima kratkima nogama po živahnih ulicah, preskakujoč z junaškimi skoki vsako mlačico, a vse to gologlav v desnici držeč prekrasni šopek cvetja.

No, na gospico Terezijo, srečno nevesto v kolodvorski ulici, je nezgoda gospoda Naraniča delovala čisto drugače, kakor na ulične šetalce.

Obdana s sorodniki je čakala prihoda svojega ljubega Frana, ali zdelo se je, da se ji pogubi vsa nada in radost. Ura je tekla za uro in oni, ki se je kedaj nahajal v sličnem položaju, kakor gospica Terezija, se morebiti pomni, da tako čakanje traja celo večnost.

Naposled se začuje kočija.

„Evo ga“, vzkliknejo vsi in pohite doli, nasproti Terezini sreči.

Ali ko pridejo doli, se začudijo. Kočija stoji pred vrati, ali v njej ni nikogar.

„Ali kje je gospod Naranič“, začno vsi jadikovati.

V tem pogleda številka 79 v kočijo in se prestraši.

„Za Boga milega, saj menda ni gospod ženin padel iz kočije“, reče ves preplašen kočijaž.

„No, to je lepo“, začno govoriti dekleta, „zaročnik, pa se zgubiti!“

Gospica Terezija stoji zgoraj pri odprtem oknu in posluša vsako besedo, ki ji javlja čudno neprizotnost Frana.

„O mamica, mamica“, začne zdihovati, „to je strašno, Fran se je zgubil, to pomeni nesrečo v zakonu, sedaj se moram onesvestiti.“ A ta nezavest ni dolgo trajala, ker jo je zbudil krik in vik, ki se je slisal z ulice.

(Konec prihodajč.)